

Liikkuva tuki asunnottomuustyössä

Verkostokehittäjien kevätseminaari 28.4.2023

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen vastuualuejohtaja Matti Järvinen,
Satakunnan hyvinvointialue

Juurisyyt asunnottomuuteen ja sen uusiutumiseen

- Asunnottomuuskierte
- Usea asumispalveluiden asiakas on vuoroin asunnoton, vuoroin erilaisissa asumispalveluissa tai hoitoyksiköissä ja välillä vuokra-asujana. Kierre ei katkea, vaan välillä menee elämäntilanteesta riippuen paremmin, välillä huonommin.
- Moniongelmaisuus
- Asunnoton on tyypillisesti moniongelmainen (päihteiden käyttö ja mielenterveysongelmat), hänellä voi olla heikko taloudellisten asioiden hoitokyky, väkivaltaisuutta ja puutetta arjen taidoissa. Asumisen osaaminen on puutteellista. Asunnottomuus osaltaan ylläpitää ja myös syventää näitä ongelmia.
- Asunnon saamisen vaikeus
- Asunnon saamisen vaikeuden taustalla ovat usein vanhat painolastit kuten vuokravelka, asunnon hajottaminen tai häiriökäyttäytyminen.
- Kertyneet vuokravelat estävät asunnon saamista.
- Häätöjä aiheuttavat pääasiassa vuokravelan kertyminen ja huono asuminen, mikä tarkoittaa asuntoa tuhoavaa asumista ja yleistä häiriötä aiheuttavaa asumista. Näitä ongelmia saavat aikaan varsinkin häiriötä tuottava päihteiden käyttö asunnossa ja kaverien käyttäytyminen asunnossa
- Erilaiset juurisyyt ovat kietoutuneet toisiinsa ja aiheuttavat asunnottomuuteen juuttumista.
- Asunnottomuuden riskitekijöiden tunnistamista ja juurisyihin puuttumista on parannettava. Asunnottomuuden puolittamisessa asunnottomuuden ennaltaehkäisy on edelleen keskeinen asia.

Mitä on LiiTu-työ

- YHTEYDENOTTO
- Yhteyttä voi ottaa asiakas itse, hoitotaho, viranomainen, 3. sektori, omainen tms.

- ASIAKKUUDEN ALKAMINEN
- Ensimmäisellä tapaamisella selvitetään asiakkaan tuen tarvetta LiiTu-työhön sekä onko tukimuoto asiakkaalle ajankohtainen tai riittävä.

- Tällöin myös päätetään alkaako asiakkuus →oleellinen kysymys: haluaako asiakas itse muutosta arkeensa.

Mitä on LiiTu-työ 2

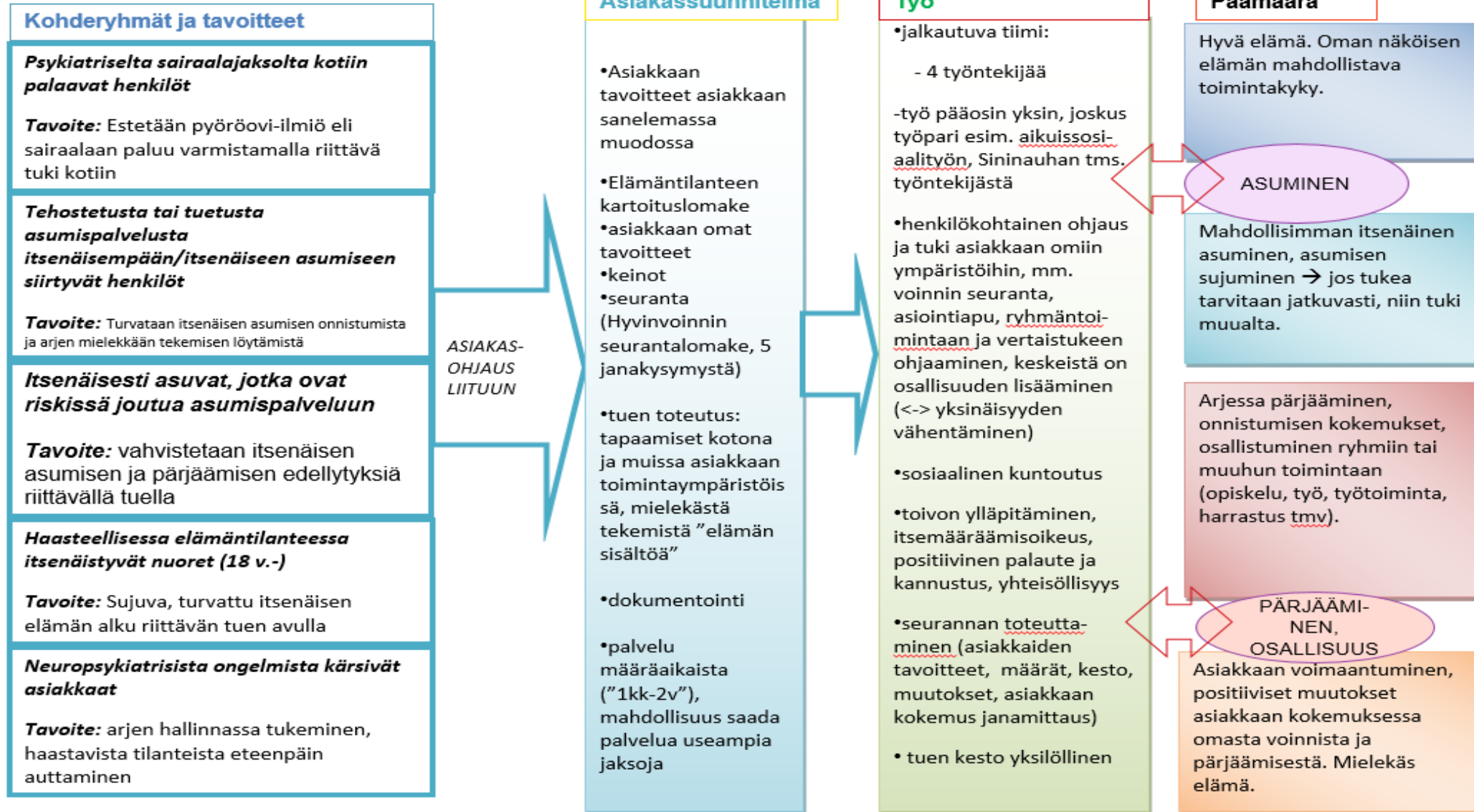
- ASIAKKUUDEN AIKANA

- Käydään läpi Elämäntilanteen kartoitus – lomake.
- Tehdään yhdessä asiakassuunnitelma, mihin tulee asiakkaan oma tavoite, toimet tavoitteen saavuttamiseksi jne. Käytössä Hyvinvoinnin seuranta -lomake.
- Tapaamiset toteutetaan asiakkaan omissa toimintaympäristöissä (ml. koti).
- Liikkuvan Tuen tarkoitus on tukea asiakasta mahdollisimman itsenäiseen pärjäämiseen ja osallisuuteen omassa arjessaan.
- Tavoitteita ja toimintaa voidaan muuttaa lennossa, milloin tilanne vaatii.

- ASIAKKUUDEN PÄÄTTYMINEN

- LiiTu-työ on määräaikaista ja kesto asiakkaan tarpeen mukaista. Asiakkuus päättyy, kun asiakas kokee pärjäävänsä itsenäisemmin, tai kokee tarvitsevänsä enemmän tukea arjessaan.
- Asiakkuus voidaan päättää, mikäli asiakas ei pysty sitoutumaan Liikkuvan Tuen tapaamisiin/sovittuihin sääntöihin (esim peruuttaa tapaamisia jatkuvasti).

LiiTu, Liikkuvan tuen yksikkö Mitä on LiiTu-työ

LiiTu-työn periaatteita

- Toipuminen on kokonaisvaltainen ja osallistava lähestymistapa, joka ottaa huomioon ihmisen elämän kokonaisuudessaan.
- Toivon säilyttäminen paremmasta
- Elämän merkityksen ja tarkoituksen löytäminen
- Usko, että jokaisessa on mahdollisuus muutokseen
- Kokemus oman elämänsä haltuun ottamisesta
- Aktiivinen osallistuminen oman toipumisen edistämiseen
- Asunto ensin -periaatteen mukainen toiminta: pysyvä koti ja muuttuvat, väliaikaiset palvelut

LiiTu ja asunnottomuustyö

- LiiTu-työllä kytkös asunnottomuuden vähentämiseen.
- Vaikka suoraan asunnottomien kanssa tehtävää työtä on vähän, sitä enemmän työskennellään asunnottomuusuhan alla olevien kanssa (haasteina vuokrien maksaminen, arjen hallinta, asumisen osaaminen, keinottomuus).
- Yksikään asiakas ei ole saanut häätöä LiiTun asiakkuuden aikana ja asunnottomille on löydetty asunnot.
- Miksi LiiTu-työ kantaa:
 - Toipumisorientaatio näkyy entisestään työssä -> asiakkaan osallisuuden vahvistumisena ja työntekijän rooli ”vastuunkantajana” vähentynyt.
 - Palveluohjausta ihmiselle itselleen tärkeisiin ja merkityksellisiin asioihin.

LiiTu ja asunnottomuustyö 2

- LiiTu-asiakkailla on pääsääntöisesti oma asunto, poikkeuksia lukuun ottamatta.
- LiiTu on pääasiassa myöhäisemmän vaiheen tukea arkeen → asunnottomuutta ehkäisevää
- LiiTu-työ pyrkii tukemaan asiakasta siihen, että hän saa pidettyä kotinsa.
→ Ei siis varsinaisesti etulinjan asunnottomuustyötä mutta hyvin vahvasti asunnottomuuden ennaltaehkäisyä!

LiiTu, vahvuudet

joustavuus

- voi tehdä monenlaisia asioita yhdessä asiakkaan kanssa
- aika ei rajoita, koska käynnit eivät ole niin minuutin tarkkuudella sovittuja, liikkuvuus
- käyntikertoja voi tarpeen mukaan muuttaa, tuen tarpeeseen voidaan vastata heti

luova työ

- voi tehdä monenlaisia, asiakkaan yksilöllisen kuntoutumisen tueksi tarkoitettuja asioita yhdessä asiakkaan kanssa
- tuki ja yhdessä tekeminen ei ole paikkaan sidottu

mahdollistaa erilaisen suhteen luomisen asiakkaaseen

- luottamus syntyy nopeammin asiakkaan omassa toimintaympäristössä
- koti hyvä paikka kohdata ihminen, ollaan samalla tasolla, työntekijä 'paljaampi'
- helppous, tapaamiset toteutuvat myös niiden asiakkaiden kohdalla, joiden vaikea lähteä kodin ulkopuolelle.
- toisaalta jotkut asiakkaat eivät halua työntekijää kotiinsa, osa ei koskaan.

Asiakkaan **motivoituminen** toteutuu helpommin asiakkaan omassa toimintaympäristössä.

LiiTu, haasteet

joustavuus

- myös haaste, koska joustavuutta pitää pystyä myös rajaamaan
- asiakkailla paljon asioita, joihin työntekijälle tulee tarve puuttua, työntekijän pystyttävä rajaamaan oma tekemisensä ja muistettava asiakkaan vastuu viime kädessä elämästään (osallisuus!)

ennakoimattomuus

- suunnitelmien äkillinen muuttaminen joskus tarpeen tilanteen eteenpäin viemiseksi
- aina ei voi olla varmuutta siitä mitä on vastassa asiakkaan kotona

väkivallan uhka

- otettava aina huomioon ja reagoitava pieneenkin omaan tunteeseen vaarasta tai ongelmista

psykkisesti joskus hyvin kuormittavia asioita

- työnohjaus
- asioiden purku yhdessä, työryhmässä myös ja aina tilanteen mukaan